

Katowice, 19.11.2025 r.

Pani Agnieszka Majewska
Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców
Biuro Rzecznika MSP
ul. Wilcza 46
00-679 Warszawa

Szanowna Pani Minister,

W ślad za dyskusją na posiedzeniu Zespołu ds. franczyzy przy Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców w dniu 13 listopada 2025 r., pragnę w imieniu Krajowego Sekretariatu Banków, Handlu i Ubezpieczeń NSZZ „Solidarność” przedłożyć następujące stanowisko w przedmiotowej sprawie.

NSZZ „Solidarność” od swojego powstania walczy o prawa najsłabszej strony w stosunkach przemysłowych, czyli pracowników. Ekspansja w Polsce podmiotów międzynarodowych, narzucających często model ekonomiczny mający również wpływ na formy zatrudnienia, doprowadziła do rozregulowania stosunków pracowniczych oraz zwiększenia asymetrii stron, czego przykładem jest obecnie funkcjonujący model franczyzy. Silna dominacja francyzodawców nad francyzobiorcami powoduje, że bez odrębnej regulacji ustawowej grupa ta jest poszkodowana. Dochodzenie przez francyzobiorców swoich praw jest zazwyczaj bezskuteczne i kończy się często w drodze postępowań przed sądami.

Odrębna regulacja funkcjonowania franczyzy w Polsce jest absolutnie niezbędna. W tym segmencie gospodarki występuje szereg patologii, w wyniku których tracą zarówno francyzobiorcy, ich pracownicy, jak i budżet państwa. Powszechne jest również zjawisko przekazywania coraz większej liczby sklepów wielkopowierzchniowych w formę franczyzy bez żadnej gwarancji ciągłości zatrudnienia pracowników po zmianie pracodawcy i zachowania warunków pracy i płacy. Skutkiem tego typu procesów jest deregulacja rynku pracy i wzrost zatrudnienia na podstawie tzw. umów śmieciowych.

Uregulowanie funkcjonowania franczyzy w Polsce musi prowadzić do wzmocnienia pozycji francyzobiorców oraz zatrudnianych przez nich pracowników. Takie rozwiązanie pozwoli docelowo uznać, że w przypadku każdego zorganizowanego rynkowo i kapitałowo francyzodawcy, działającego pod jednym szyldem i w sieci wzajemnych, silnych powiązań oraz w grupie współpracujących z nim francyzobiorców, będzie miał status jednego zorganizowanego przedsiębiorstwa - pracodawcy, u którego działają poszczególni francyzobiorcy.

Warto w tym miejscu podkreślić, że środowisko akademicko-eksperckie, od dawna zwraca uwagę na liczne wątpliwości dotyczące teoretycznej samodzielności francyzobiorcy jako pracodawcy oraz jego własnych „uprawnień pracowniczych”, które wynikają z bardzo specyficznej, nieznannej dla innych rodzajów umów relacji z francyzodawcą. Pracodawcy francyzowi sami pracują niejako pod marką francyzodawców, są od nich w pełni zależni i – choć z formalnego punktu widzenia są przedsiębiorcami – nie dysponują praktycznie żadną swobodą kształtowania swoich zachowań i decyzji w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. W wielu przypadkach dochodzi do tak zwanego ukrytego stosunku pracy, co pokazuje, że grupa ta może stanowić odrębną grupę podmiotów prawa pracy, co zidentyfikuje nową kategorię pracownika – przedsiębiorcy. Tym podmiotom ustawa powinna przyznać wybrane uprawnienia charakterystyczne dla stosunków pracy, określone prawa, w tym prawo do koalicji, zawierania porozumień zbiorowych, czy nawet zbiorowych układów pracy.

Często model francyzu tzw. „twardej” prowadzi do silnej presji na francyzobiorców w zakresie kosztów operacyjnych. To często przekłada się na oszczędności kosztem personelu, co doprowadza do gorszych warunków pracy i płacy.

Krajowy Sekretariat Banków, Handlu i Ubezpieczeń NSZZ „Solidarność” wielokrotnie podkreślał zarówno podczas prac rządowych, parlamentarnych, jak i – w ramach poprzedniej edycji prac koncepcyjnych w tej sprawie w Biurze Rzecznika MŚP, że uregulowanie funkcjonowania francyzu w Polsce musi mieć charakter kompleksowy i obejmować wątek pracowniczy.

Zwracamy się zatem z wnioskiem o odnotowanie tej kwestii w materiale podsumowującym prace Zespołu ds. francyzu przy Rzeczniku MŚP i skierowanie rzecznej korespondencji nie tylko do Ministerstwa Skarbu Państwa, Ministerstwa Rozwoju i Technologii, Ministerstwa Finansów ale także do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Ponadto pragniemy wyrazić nasz sprzeciw wobec sposobu prowadzenia obrad przez przewodniczącego zespołu, Pana A. Abramowicza, który stale przerywał wystąpienia strony społecznej (reprezentującej francyzobiorców), wyłączał mikrofon i w krzywdzący, nieprzystający do funkcji sposób, komentował wypowiedzi przedstawicieli poszkodowanych. W naszej ocenie rolą Rzecznika jest reprezentowanie i wspieranie głosu właśnie tych najmniejszych przedsiębiorców, a nie wielkich, międzynarodowych sieci lub reprezentujących ich organizacji pracodawców. Nie do zaakceptowania jest również argument Przewodniczącego Zespołu, iż strona społeczna jaką jest Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”, nie jest stroną w ramach prac Zespołu. Związki zawodowe w Polsce mają bowiem prawnie zagwarantowaną rolę w reprezentowaniu i obronie praw oraz interesów zawodowych i socjalnych ludzi pracy. Uważamy, iż dialog społeczny na każdym etapie prac nad ustawą o francyzie jest kluczowy i może doprowadzić do skutecznych uregulowań ustawowych w tym zakresie.

Z poważaniem

PRZEWODNICZĄCY
Krajowego Sekretariatu Banków, Handlu i Ubezpieczeń
NSZZ "SOLIDARNOŚĆ"
Alfred Bujara